

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๓* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคม โดยชี้แจงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคมเป็นพรรคการเมือง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพรรคประชาสังคม จำนวน ๑๘ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคประชาสังคมได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๒ คน

๓. วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคม

ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคมแล้ว พรรคประชาสังคม มิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคม ก็ภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่พรรคประชาสังคมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

* ส่งมาตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๕๓๔ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคประชาสังคม ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรคประชาสังคม ทราบและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

พรรคประชาสังคม โดยนายทวิสุข วงศ์สายเชื้อ หัวหน้าพรรค ได้มีคำชี้แจง ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

ภายหลังที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคมแล้ว ปรากฏว่า พรรคประชาสังคมและคณะกรรมการบริหารพรรคประชาสังคม ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกพรรค ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง คณะกรรมการบริหารพรรคประชาสังคม จึงขอยืนยันชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพรรคประชาสังคมได้ประชุมหารือแล้วตกลงยุบพรรคตามมาตรา ๒๕ พรรคประชาสังคมจึงไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคมดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของ มาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคประชาสังคมหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพรรคประชาสังคม ฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคประชาสังคม พรรคประชาสังคมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน การจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคประชาสังคมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่ง ยุบพรรคประชาสังคม

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ